

Nghiên cứu cuộc đời và sự nghiệp các văn nghệ sĩ Cần Thơ:

NGUYỄN PHƯƠNG DANH, HUỲNH NĂNG NHIÊU, ĐIỀU HUYỀN, QUỐC THANH VÀ CHÍ SINH

■ Trích BCKH của Cn HOÀNG BỬU HIẾU
GD Bảo tàng Cần Thơ

I. ĐẶT VẤN ĐỀ:

Tiếp tục chương trình nghiên cứu về các danh nhân văn hóa của Cần Thơ như Bùi Hữu Nghĩa, Phan Văn Trị, Mộc Quán - Nguyễn Trọng Quyền... và nhằm có thêm tài liệu khoa học khẳng định sự đóng góp vào kho tàng văn hóa dân tộc, văn hóa Cần Thơ làm tài liệu nghiên cứu giảng dạy, Sở Văn hóa Thông tin và Bảo tàng Cần Thơ đã chủ trì thực hiện đề tài: “Nghiên cứu Cuộc đời và sự nghiệp các văn nghệ sĩ Cần Thơ: Nguyễn Phương Danh, Huỳnh Năng Nhiều, Điều Huyền, Quốc Thanh và Chí Sinh”. Đây là các nghệ sĩ hoạt động trong lĩnh vực cải lương qua các thời kỳ trước Cách mạng tháng Tám, kháng chiến chống Pháp, kháng chiến chống Mỹ...

II. PHƯƠNG PHÁP VÀ NỘI DUNG NGHIÊN CỨU:

1. Phương pháp:

Điều tra, sưu tầm, thu thập tài liệu, hiện vật, sách báo, bài viết, kịch bản... đồng thời phỏng vấn những người cùng thời, thân nhân các nhà văn nghệ sĩ để xác minh, đối chiếu, kiểm chứng, thảo luận, phân tích, đánh giá về mặt nghệ thuật và sự đóng góp của họ cho lĩnh vực cải lương và văn hóa của Cần Thơ, của cả nước...

2. Nội dung nghiên cứu:

Tập trung nghiên cứu những nét tiêu biểu, cơ bản cuộc đời, sự nghiệp của năm văn nghệ sĩ quê quán Cần Thơ nói trên.

III. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU:

Qua kết quả nghiên cứu cuộc đời và sự nghiệp của 5 văn nghệ sĩ Cần Thơ nói trên với những nét cơ bản tiêu biểu có thể tóm lược như sau:

1. Nghệ sĩ Nguyễn Phương Danh (1901 - 1976):

Bác Hồ thăm nghệ sĩ Tám Danh tại Đại hội Văn nghệ lần thứ 3 (1962). Ảnh: Tư liệu

Nghệ sĩ nhân dân Nguyễn Phương Danh (Tám Danh) quê ở Nhơn Nghĩa, Phong Điền, Cần Thơ. Các lĩnh vực hoạt động chủ yếu: biểu diễn nghệ thuật cải lương (kép hát) qua các vai diễn để đời, sự nghiệp “làm bầu”. Đặc biệt là những nỗ lực vượt qua gian khó trong tham gia chín năm kháng chiến chống Pháp ở miền Nam cũng như những đóng góp và thành quả to lớn của ông trong xây dựng nền sân khấu cải lương cách mạng ở giai đoạn tập kết ra miền Bắc, khẳng định một tầm vóc lớn một nghệ sĩ Nam bộ được Bác Hồ yêu mến...

2. Nghệ sĩ Huỳnh Năng Nhiều (1903 - 1976)

Nghệ sĩ Huỳnh Năng Nhiều (Bảy Nhiều) quê ở Thốt Nốt, Cần Thơ. Ông thuộc lớp nghệ sĩ tiên phong một thời lừng danh trong và ngoài nước, có nhiều thành tựu nổi bật trong nghệ thuật biểu diễn (kép hát), nghệ thuật quản lý (bầu gánh), nghệ thuật soạn tuồng - viết bài ca...

Trong sự nghiệp sáng tác, ông đã viết trên dưới 10 kịch bản (sáng tác và phóng tác). Đáng kể là vở “Thất vọng”, ông đã sáng tác kèm theo bản nhạc Châu lang điệu khúc (tức Hoài tình) thể hiện chất liệu âm nhạc dân gian, trong tình cảnh con người van nài, cơ khổ được giới sân khấu sử dụng trong kịch bản cải lương hơn nửa thế kỷ qua.

Đặc biệt, ông đã để lại cho đời những trang sử liệu hết sức quý giá về quá trình hình thành và phát triển sân khấu cải lương qua những thiên hồi ký báo chí...

3. Soạn giả Diêu Huyền (1915 -1983)

Soạn giả Diêu Huyền

Soạn giả Diêu Huyền (Chín Điều), quê ở Nhơn Nghĩa, Phong Điền, Cần Thơ. Ông là một cây bút có tiếng trong lĩnh vực sáng tác tuồng cải lương ở Sài Gòn thời kỳ trước và sau miền Nam giải phóng. Ông đã soạn và hợp tác soạn những vở cải lương nổi tiếng mang tính

kinh điển như “Tiếng hò sông Hậu”, “Ánh lửa rừng khuya”, “Gió bụi biên thù”, “Tìm lại cuộc đời”, “Khách sạn Hào Hoa”,...

Đối với quê hương Cần Thơ, soạn giả Diêu Huyền đã có những cống hiến khá quan trọng: đứng ra thành lập Đoàn Cải lương Lam Sơn - Đoàn Văn công cấp tỉnh đầu tiên thời kháng Pháp...

4. Soạn giả Quốc Thanh (1923 - 1970)

Soạn giả Quốc Thanh tên thật là Võ Hữu Thành, liệt sĩ, quê ở Long Thạnh, Phụng Hiệp, Cần Thơ (nay thuộc tỉnh Hậu Giang). Hoạt động của ông nổi rõ ở hai lĩnh vực: quản lý, lãnh đạo

đơn vị nghệ thuật kháng chiến và biên soạn tác phẩm kịp thời phục vụ tuyên truyền, mở ra hướng đi có hiệu quả cho sân khấu cải lương thời chống Mỹ và thỏa mãn nhu cầu yêu thích cải lương của đồng bào, chiến sĩ ta ở vùng giải phóng...

5. Soạn giả Chí Sinh (1931 - 1971)

Soạn giả Chí Sinh tên thật là Nguyễn Văn Dế, liệt sĩ, quê ở xã Trường Thạnh, huyện Châu Thành nay là quận Cái Răng, TP. Cần Thơ với vai trò lãnh đạo, quản lý và sáng tác. Ông khá thành công với thể loại ca cổ, ca kịch cải lương ngắn, nhiều tác phẩm đến nay

Soạn giả Chí Sinh, năm 1971.

Ảnh Tư liệu

còn được công chúng mến mộ như kịch bản “Hoa mùa Xuân”, bài ca cổ “Giấc ngủ trầm tư”... Riêng về bài “Giấc ngủ trầm tư”, theo ý kiến của dư luận và giới chuyên môn, đây là bài ca cổ viết về Bác Hồ hay nhất ở Cần Thơ từ trước đến nay.

III. KẾT LUẬN:

Cuộc đời và sự nghiệp của 5 văn nghệ sĩ quê quán Cần Thơ qua nghiên cứu cho thấy công lao của họ đã đóng góp không nhỏ cho sự hình thành, xây dựng và phát triển nghệ thuật cải lương, sân khấu cải lương của Cần Thơ – Nam bộ nói riêng của cả nước nói chung.

Cuộc đời và sự nghiệp của họ là những tấm gương, những bài học quý báu cho những thế hệ nghệ sĩ sau này trong bước đường hoạt động nghệ thuật.

Kết quả nghiên cứu của đề tài là tài liệu khoa học phục vụ nghiên cứu và giảng dạy nghệ thuật cải lương.